

Byly-li námitky vzneseny, pokusí se komise předkem o smírné jich odstranění, nezdaří-li se to, rozhodne o námitkách veřejnoprávních úřad politický sám, kdežto námitky soukromoprávné nutno odkázati na pořad práva. K vůli námitkám soukromoprávním nemusí však úřad politický udělení povolení odepřít a nemůže ani, jestliže povolení udělil, provádění stavby až do rozhodnutí soukromoprávního sporu zakázati, ovšem však může soud stavbu (z policejních a jinakých politických důvodů nezávadnou a dovolenou úřadem politickým) až do rozhodnutí věci zakázati a z pravidla má tak učiniti. Jen je-li zde patrné nebezpečí v prodlení neb složí-li stavebník přiměřenou jistotu, že věc uvede v dřívější stav a škodu nahradí a ohrožený držitel jistotu pro následky svého zákazu nesloží, lze prozatímní pokračování ve stavbě povolit (§§ 340—343 o. z. o. dv. dek. z 5. března 1787 č. 641 sb. z. s., § 30 živn. novely ze dne 15. března 1883 č. 39 ř. z.).

2. Během řízení může soud připustiti (po případě proti složení přiměřené jistoty) prozatímní opatření exekučním řádem z 1896 (§ 382 ex. ř.). dovolená, je-li toho třeba k odvrácení naléhavého nebezpečí, bezprávného poškození neb je-li toho třeba k zamezení násilností neb k odvrácení nenahraditelné škody.

Byl-li podán rekurs proti konečnému usnesení (který arcíť co do výkonu usnesení účinku odkládacího [effectum suspensivum] nemá, § 524 c. ř. s.) a jde-li o opatření, jež výkonem usnesení dotknuta nebudou, posoudí první soudce volně, zda opatření taková do rozhodnutí rekursu mají býti v platnosti ponechána či zda mají býti zrušena (§§ 458, 525 c. ř. s.).

Rušení míru domovního a pozemního (§§ 83 trest. zák. a § 380 voj. trest. zák.). Dle práva římského příslušela actio injuriarum tomu, do jehož obydlí někdo násilným způsobem vnikl (qui domum suam vi introitam dicit). Dle staršího německého práva (zrcadla švábského a saského) ukládaly se na porušení práva domovního hrdelní tresty.

I. Dle práva rakouského dopouští se rušení práva domovního ten, kdo ozbrojen a násilně pomíjeje vrchnost vniká do cizího obydlí, aby spáchal násilí na osobě pána obydlí nebo jeho lidech domácích nebo na jeho statku. Výrazu »ozbrojen vniknouti« nelze, jak poznamenává Herbst, rozuměti v tom smyslu, že pachatel užije zbraně jako nástroje ke vniknutí do obydlí; z celé souvislosti § 83 jde naopak, že pachatel opatřuje se zbraní proto, aby mohl co nejrychleji provéstí úmysl spáchatí násilí, a s druhé strany aby napadeného učinil úplně bezbranným. Neboť toliko větší nebezpečí, které vzniká ze zbraně pro obyvatele, přimělo zákonodárce k tomu, aby potrestal jako zločince toho, kdo ozbrojen vniká do cizího domu a porušuje tím mír domácích. Zločinu tohoto může se dopustiti i více shromážděných lidí avšak neozbrojených. Neboť není důvodu míti za to, že by zákon chtěl poskytnouti větší ochrany pokojné držbě nějakého volně ležícího pozemku než-li pokojné držbě domu s pozemkem spojeného. S náhledem tímto snáší se úplně stálá praxe dvoru kasačního (srv. nál. ze dne 5. února 1881 č. 11.737, ze dne 30. října 1885 č. 9156, ze dne 19. února 1887 č. 14001 a j. v.). »Vniknutím« jest též vynutí-li si kdo přístup neustupným obléháním a vyhrožováním k »ozbrojení« stačí i hůl (roz. ze dne 29. dubna 1882 č. 819, sb. č. 445). Rušení domovního míru může spáchatí i pronájemce tím, že svémocně dá vykliditi nájemníka, který bezprávně pokračuje v užívání obydlí (roz. ze dne 21. března 1881

č. 15152 a ze dne 30. ledna 1892 č. 14465). Porušením práva domovního o sobě nezakládá se pojem tohoto deliktu; ku vniknutí do domu nebo do bytu cizího přidružení se musí ještě násilí spáchané na osobách nebo věcech. Není podmínkou trestného skutkového podkladu, aby násilí dostoupilo až k ublížení tělesnému (roz. ze dne 20. června 1884 č. 4338). Násilí může býti spácháno jak fysickým vložení ruky, tak i nebezpečnými vyhrůžkami (roz. ze dne 27. června 1888 č. 6687 sb., č. 1168). »Násilím« rozuměti jest nejen snad římskou »vis atrox«, nýbrž vůbec svémocnost. Násilí páše se tudíž na jmění cizím, podnikne-li se s ním nějaký akt, jemuž by oprávněný nedovolil. V úmyslu směřujícím ke skutkům svémoci spočívá dolus nezbytný k rušení domovního míru (roz. ze dne 30. ledna 1892 č. 14.465).

II. Rušení míru pozemního jest násilný vpád s více shromážděnými lidmi, kterým se má porušiti pokojná držba pozemků. Předmětem zločinu tohoto jest tedy nejen pokojná držba pozemků, nýbrž i práva k nim se odnášející. Z veškeré podstaty zákona vyplývá, že zločin tento může býti spáchán netoliko na vlastníku a držiteli, nýbrž i na jiných osobách, které vykonávají jistá věcná práva k rušenému pozemku, jako na tom, komu přísluší právo služebnosti, na poživatel, pachtěři atd. Skutková činnost záleží v rušení pokojné držby násilným vpádem; k skutkovému podkladu není potřebí, aby jeden z pachatelů ostatní shromáždil, stačí, podnikne-li více než dvě osob jednajících ve srozumění násilný vpád na cizí, nemovitý statek (roz. ze dne 19. února 1887 č. 14.001). Znak »s více shromážděnými lidmi« nevyhledává též jich předchozí úmluvu (roz. ze dne 11. března 1876 č. 13392, sb. č. 107). Došlo-li však k takovéto úmluvě, dlužno všechny akty mezi úmluvou a úplným provedením nastalé pokládati za jednotný celek, za nějž práv jest každý účastník, třeba by do společné usnesené akce skutečně zasáhl teprve po dobu jejího trvání (roz. ze dne 3. února 1883 č. 11856, sb. č. 514).

Vpád jest »násilným«, třeba nepřekonával vadící překážky, nýbrž jakmile více osob bezprávně na cizím pozemku jedná tím způsobem, že odpor oprávněného jest marným (roz. ze dne 11. března 1876 č. 13.392 sb. č. 107; ze dne 2. listopadu 1878 č. 3417; ze dne 24. října 1881 č. 5226, sb. č. 386; ze dne 19. července 1884 č. 3448 sb. č. 654).

III. Společné znaky obou deliktů tudíž jsou:

1. užití násilí;
2. svémocné jednání a pomnutí vrchnosti;
3. nepřátelský konečný úmysl vykonati za domnělé příkoří pomstu, domoci se žádaného práva, vynutiti slib nebo průvodní prostředek nebo jinak uspokojiti záští své.

IV. Trest na oba delikty jest těžký žalář od 1--5 let pro původce, pro pomocníka od 6 měsíců do 1 roku. Trestu od 1—5 let podléhá též bezprostřední pachatel (roz. ze dne 29. listopadu 1878 č. 9761). Mírnější trest, který zákon stanoví, nastupuje tehdy, jestliže vedle osob ve vlastním zájmu spáchavších zločin naznačený v § 83 tr. z. spolupůsobí ještě jiné osoby jako nástroj (»pomahači« — roz. ze dne 11. ledna 1884 č. 13564, sb. č. 609).

V. Osnova nového trestního zákona.

Dle § 145 osnovy zák. trest. dopouští se rušení míru pozemního, kdo se přidá k zástupu lidí srotivších se k tomu účelu, aby spáchány byly

násilnosti na osobách nebo na cizím vlastnictví, nebo porušena byla po-
kojná držba pozemků nebo cizích práv k pozemkům těm se odnášejících
násilným vpádem. Původci a náčelníci jakož i ti, kdož se dopustí ná-
silností na osobách, nebo zpustoší, zničí, poruší nebo poškodí věci cizí,
propadají trestu vězení od 3 měsíců výše nebo káznici až do 5 let, byla-li
pak celá činnost zvláště nebezpečná, nastupuje trest káznice. Rovněž smí
býti nalezeno naproti osobám těm, že smí býti dány pod policejní dohled.

Srotí-li se více lidí a spáchá násilnosti na osobách nebo cizím vlastnictví,
jest dle zprávy výboru takové jednání samo o sobě trestným a není potřebí
k tomu kriteria o zvláštní bezprávnosti. Naproti tomu zdálo se býti výboru
povážlivým prohlásiti za trestuhodné všechny osoby, kteréž se súčasnilý
srocení, ježto lze zahrnouti v to i ony, kdož se přimísily do davu lidí jen
z lehkomyšlnosti nebo ze zvědavosti.

Rušení náboženství.

I. Pojem.

Zločin rušení náboženství pojímá v sobě nejtěžší delikty proti
náboženství směřující. Ty jsou:

1. Rouhání se bohu řečmi, činy, tiskopisy neb rozšiřováním spisů.
Pojmem »bůh« vyrozumívejž se představa o bohu ve víře zákonem uznaných
vyznání panující a nikoli snad pojem abstraktní o bohu; tvoří tudíž i rouhání
namířené na Ježíše Krista skutkový základ rušení náboženství (rozh. kas.
dv. ze dne 15. května 1874, č. 9 sbírky, ze dne 16. listopadu 1875,
č. 88 sb.); tohoto zločinu může se dopustiti každý, i nevěrec (atheista)
(rozh. kas. dv. ze dne 2. října 1875, č. 82 sb.). Rouhání řečmi nebo
skutky nemusí se arciť státi veřejně, než přece za takových okolností, aby
je jiný mohl zaslechnouti nebo pozorovati (rozh. kas. dv. ze dne 6. června
1890 č. 1336 sb.). Úmysl záleží netoliko ve vědomí o urážející povaze
řeči, nýbrž i v úmyslu urážeti přesvědčení a city náboženské jiných
(Janka, str. 296. Rozh. kas. dv. ze dne 19. června 1890 č. 264 sb. žádá
pouze úmysl, snížení nejvyšší bytost).

2. Rušení náboženství v užším smyslu.

Toho dopouští se, kdo ruší výkony náboženské (ne toliko boho-
služebné) církve existující ve státě, tedy státem uznané (totiž: římsko-
řecko- a arménsko-katolické; řecké nesjednocené, evangelické obojího vy-
znání, unitářské, židovské a starokatolické) a to zúmyslně, t. j. překází
v pokračování náboženských výkonů buďsi po kratší nebo delší dobu;
nebo kdo veřejně t. j. takovým způsobem, že výrok nebo skutek mohlo
slyšeti resp. zpozorovati neurčité množství lidí (rozh. kas. dv. ze dne
4. května 1885 č. 783 sb.), dává na jevo zúmyslně opovrzení vůči nábo-
ženství (t. j. vůči náboženským naukám nebo institucím, buďsi i jen jediné,
rozh. kas. dv. ze dne 5. března 1886 č. 894 sb.). Toto opovrzení lze
projevití též nakládáním zneucťujícím s náradím k bohoslužbě určeným
nebo jinými skutky, řečmi, tiskem neb rozšířenými spisy.

3. Rozšiřování nevěry.

Každý pokus jest ve všech těchto případech (ad 1, 2, a 3) již do-
konaným zločinem (§ 122 tr. z.).

4. Trestní zákonník zná ještě jeden druh tohoto zločina, jež páše
kdosi sváděje křesťana k odpadnutí od křesťanství nebo hledě rozšiřovati
bludné učení přičící se křesťanskému náboženství. Toto ustanovení bylo
zrušeno však čl. 7. zák. ze dne 25. května 1868 č. 49 ř. z.